

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ПІДХОДИ ДО ЇЇ ОЦІНКИ

Якушко Д.В., здобувач вищої освіти,

Yakushko6200@gmail.com

Науковий керівник: Ачкасова Л.М, доцент

*Харківський національний автомобільно-дорожній
університет*

Пошук напрямку та підвищення ефективної діяльності підприємства завдання не із простих, адже ми з вами розуміємо що будь-яке підприємство неважливо навіть який напрямок діяльності ми обрали – можемо сказати що це складна система, яку важко спростити, не втративши жодних суттєвих характеристик які впливають в цілому на підприємство.

В сучасності ринкових умов для розвитку підприємства ми змушені контролювати і підвищувати якість роботи свого підприємства.

Поняття ефективності достатньо довго на протязі багатьох років досліджувалися вченими як у вітчизняній так і зарубіжній літературі, проте до цього часу не було чіткого трактування економічної сутності. Нижче ми навели приклади що на цей рахунок думають відомі автори.

Андрійчук В.Г. [1, с. 93] вважає, що підвищення економічної ефективності діяльності підприємств насамперед, залежить від обґрунтування раціональних параметрів їх функціонування та розвитку, запровадження інтенсивних технологій, поліпшення рівня використання трудового потенціалу тощо. Все це зумовлює необхідність застосування адекватної оцінки економічної ефективності діяльності підприємств. Серед основних економічних критеріїв ефективності діяльності підприємства, як і будь якого суб'єкта є прибуток завдяки прибутку одержаного від порівняння доходів з витратами і ефективності як результату їх зіставлення, визначають фінансовий стан підприємства і зацікавленість власників у діяльності та відповідно в створенні доданої вартості для подальшого розвитку.

О.В. Шнипко [2, с. 23] вважає що об'єктивна оцінка ефективності діяльності підприємства має велике значення, оскільки характеризує успішність менеджменту підприємства, сприяє доступу на ринки капіталу й обґрунтовує доцільність інвестицій. У цих умовах уміння

оцінити потенціал підприємства та визначити шляхи його реалізації з максимальною ефективністю є головним завданням.

Підвищення економічної ефективності будь-якого підприємства відіграє визначну роль у його діяльності, тому існує потреба постійного контролю та пошуку шляхів її зростання. Одними з категорій, які становлять основу будь-якої економіки, є витрати. Вирішальне значення для ефективного управління підприємством мають повнота, достовірність і оперативність надходження інформації про витрати, які формують собівартість продукції.

М.Д. Білик [3, с. 365] проаналізувавши підходи науковців до економічної «ефективності», назвав такі критерії:

- якісний результат певної діяльності, що характеризує її продуктивність;
- результат ефективного та раціонального використання всіх видів ресурсів;
- співвідношення конкретного кінцевого результату до витрат, що забезпечили його отримання.

С.В. Мочерний [4, с. 51] має свою думку на цей рахунок: Процес Використання засобів та предметів праці, персонал підприємства виконує суспільно корисну роботу або надає виробничі послуги. Це означає, що, з одного боку, мають місце затрати живої та уречевленої праці, а з іншого боку, є результати виробництва.

Савенко Н.В. [5, с.153] вважає таким чином, що Поділяючи погляди провідних вчених на визначення економічної ефективності, пропонує власне бачення цієї категорії. Економічна ефективність – результат фінансово-економічної діяльності суб'єкта, який покриває усі витрати на її здійснення та містить чистий прибуток, що залишається для розвитку бізнесу.

Оскільки діяльність підприємства являє собою результат взаємодії елементів виробничого процесу, більшість дослідників до числа узагальнюючих відносить такий показник як рентабельність

Рентабельність – це відношення корисного результату підприємницької діяльності до величини сукупних затрат на підприємство в цілому.

Як узагальнюючий показник результатів діяльності підприємства часто використовується показник прибутку.

На основі роботи М.І. Небави [6, с. 66] схема представлена нижче була складена та добавлена ринковим складником, яка окреслює

загальні напрями за якими проводиться оцінка ефективності діяльності підприємства (рисунок.1).

Рисунок 1 - Напрями оцінки ефективності діяльності підприємства

Ефективність заходу можна визначати на підставі порівняння майбутніх результатів з витратами на його реалізацію. Якщо реалізація заходу потребує використання інвестицій, тоді ефективність можна визначати як відношення капітальних вкладень до майбутньої економії. Високий економічний ефект в транспортній логістиці можна досягти при удосконаленні технології і організації при незначній сумі капітальних вкладень або їх відсутності. Крім того, ці вкладення окупаються за невеликий термін часу. Певну проблему представляє оцінка ефективності заходів з реконструкції. Це пояснюється, що їх здійснення вимагає тривалого часу і великих капітальних вкладень.

Коли мова йде про ефективність удосконалення роботи різних видів транспорту, то можна використовувати зведені витрати як узагальнений вартісний показник. Як правило, найбільш ефективним буває той вид транспорту, який виконує необхідний обсяг перевезень із найменшими сумарними зведеними витратами.

Треба зазначити, що економічна природа капітальних вкладень і експлуатаційних витрат відрізняється. Експлуатаційні витрати відбуваються протягом всього періоду часу функціонування певного виду транспорту, а капітальні вкладення відбуваються або частинами, або одноразово. При цьому термін служби рухомого складу складає декілька років. Саме тому капітальні вкладення в зведених витратах щорічно враховуються в розмірі встановленого відсотку, а не повністю додаються до експлуатаційних витрат.

Узагальнюючи вище вказане, зазначимо, що більшість методик, які використовуються в наш час в Україні для оцінки й аналізу ефективності діяльності підприємства, має низку недоліків: вони дають змогу визначити і проаналізувати ефективність діяльності «ізолюваних» від ринкових умов підприємств, повною мірою визначити і проаналізувати вплив внутрішніх факторів на ефективність, але практично не враховують вплив зовнішніх ринкових.

Відсутність оцінки росту ефективного функціонування підприємства в залежності від задоволення попиту на ринку ми можемо зробити такий висновок: ефективність функціонування підприємства не дає нам змогу оцінити кваліфікацію співробітників, здатність підприємства утримувати й залучати нових клієнтів, мають ретроспективний (історичний) характер цих показників, що значно зменшує їх цінність для прийняття стратегічних управлінських рішень.

Література.

1. Андрійчук В.Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, практика, аналіз: монографія. Київ: КНЕУ, 2015, 292 с.
2. Шнипко О.В. Нагромадження основного капіталу як фактор конкурентоспроможності економіки. *Економіка України*, 2005. № 7, С.23-29
3. Білик М.Д. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. Київ.: КНЕУ, 2015, 592 с.
4. Мочерний С.В. Основи економічної теорії. Київ: Знання, 2010, 380 с.
5. Савенко Н.В. Економічна сутність ефективності виробництва підприємства і аналіз підходів до її визначення. *Інноваційна економіка*, 2019, С.153-161
6. Небава М.І., Адлер О.О., Лесько О.І. Економіка та організація виробничої діяльності підприємства: [навч. посіб.]. Вінниця: ВНТУ, 2011, 298 с.